

TITO MŰVE HALHATATLAN

A Jugoszláv Kommunista Szövetség Központi Bizottságának és a Jugoszláv Szocialista Szövetségi Köztársaság Elnökségének kiáltványja

Tegnap 18 órakor együttes ülésen a JKSZ KB Elnöksége a Jugoszláv Kommunista Szövetség Központi Bizottsága nevében, valamint a Jugoszláv Szocialista Szövetségi Köztársaság Elnöksége az alábbi kiáltványt hagyta jóvá Josip Broz Tito köztársasági elnök, a Jugoszláv Kommunista Szövetség elnökének halála alkalmából:

A Jugoszláv Szocialista Szövetségi Köztársaság munkásosztályához, dolgozóihoz és polgáraihoz, nemzeteihez és nemzetiségeihez!

MEGHALT TITO ELVTARS

1980. május 4-én 15 óra 05 perckor Ljubljanában megszűnt dobogni Josip Broz Titónak, a Jugoszláv Szocialista Szövetségi Köztársaság elnökének, a JSZSZK Elnöksége elnökének, a Jugoszláv Kommunista Szövetség elnökének, Jugoszlávia marsalljának, a Jugoszláv Szocialista Szövetségi Köztársaság Fegyveres Erői főparancsnokának nagy szíve.

Hazánk munkásosztályát, nemzeteit és nemzetiségeit, minden lakosunkat, minden munkást, katonát és bajtársat, parasztot, értelmiségit, minden alkotót, pionírt és ifjút, leányt és anyát nagy fájdalom és mély gyász rendít meg.

Tito egész életében a munkásosztály és minden dolgozó érdekeinek és történelmi céljainak, nemzetünk és nemzetiségeink legnemesebb eszményeinek és törekvéseinek a valóra váltásáért küzdött. Tito volt a legkedvesebb elvtársunk. Hét évtizeden volt fáklyavivője a forradalmi munkásmozgalomnak. Hat évtizeden át szilárdította a jugoszláv kommunisták sorait. Több mint négy évtizeden át töltötte be méltán pártunk legfelsőbb tisztségét. Hősiesen irányította népfelszabadító háborúnkat és szocialista forradalmunkat. Három és fél évtizedig állt szocialista hazánk élén; az új és emberséges társadalomért folyó küzdelmünket beépítette a világtörténelembe, s egyszersmind ő maga is legnagyobb történelmi személyiségünké vált.

Létünk és fejlődésünk sorsdöntő korszakaiban Tito merészen és méltósággal hordozta forradalmunk proletárzászlaját, lelkén viselte népeink és embereink sorsát.

Tito nemcsak látnok, nemcsak a világ bírálója és értelmezője volt. Felmérte a társadalmi mozgások objektív feltételeit és törvényszerűségeit, a nagy eszméket és gondolatokat milliós néptömegek cselekvésére változtatta, ez pedig az ő vezetésével egy korszakalkotó, haladó társadalmi átalakuláshoz vezetett.

Forradalmi műve örök időkre bekerül Jugoszlávia nemzeteinek és nemzetiségeink történelmébe, s a békeszerető emberiség történetébe.

A régi Jugoszlávia legsúlyosabb körülményei között, az üldöztetés és bebörtönzés idején is Tito rendületlen forradalmár maradt. Pártunk erősödésének valamennyi nehézségét átélte. Szervezte a párt sorait és a tömegszervezeteket; sztrájkok, politikai küzdelmek és akciók élén állt. Küzdött a szektásság, a frakciózás és az opportunizmus ellen. Megkülönböztetett figyelmet fordított az ifjúságra és Jugoszlávia kommunista ifjúságának tevékenységére. Tisztán látta, hogy munkásmozgalmunk nem irányítható kívülről vagy pedig valamilyen nemzetközi központból. Meggyőződéssel vallotta, hogy csak az önálló és egységes párt teljesítheti tulajdon munkásosztálya, tulajdon népe iránti köteletségét. Az előretörő fasiszmus korszakában sikerült átszerveznie, megerősítenie és mozgósítania a kis létszámú pártot, arra hivatkozván hogy csakis a széles tömegekre támaszkodó és a tömegekkel együtt tartó párt harcolhat a szocialista eszményekért. Tito útját követve Jugoszlávia kommunistái elnyerték a nép bizalmát, s a régi Jugoszlávia reakciós egyeduralmi rendszere és a fasiszmus elleni küzdelem élére álltak.

Amikor a fasiszta imperializmus közvetlen veszéllyé hatalmasodott, amikor hazánkat rabigába hajtották, s amikor már nemcsak Jugoszlávia sorsa, hanem az emberiség jövője forgott kockán, Tito elvtárs egy pillanattal sem tétovázott. Az ő vezetésével a Jugoszláv Kommunista Párt Központi Bizottsága harcba vitte hazánk nemzeteit és nemzetiségeit a túlerőben levő és állig felfegyverzett ellenség ellen. Pártunk, mint nemzeti és osztályerő, ebben a küzdelemben is azonosult a nép törekvéseivel és érdekeivel, s készen állt arra, hogy a válságos időkben is a végsőkig osztozzon a nép sorsában.

S miközben egész Európa rabigában volt, a fasiszmus pedig hatalmának csúcspontján, miközben a hitleri Németország seregei mind mélyebbre hatoltak Keleten, a Tito vezette Népfelszabadító Hadsereg szabad területet teremtett a leigázott Európa szívében. Jugoszlávia Népfelszabadító Hadserege és partizánosztagai több fasiszta hadosztályt köttek le, s küzdelmükkel hathatós alkotórészévé váltak az antifasiszta szövetséges erők általános frontjának.

Ebben a harcban fejlődött ki dicső Népfelszabadító Hadseregünk, amely a hazánk felszabadításáért vívott záró hadműveletekben 800 000 harcost számlált. Az egész világ csodálta Tito harcedzett hadseregének

diadalát; az egész világnak talány volt, hogy miként vitte néhány tízezernyi kommunista és forradalmár a zsenge Jugoszlávia népeinek ilyen hatalmas tömegeit legnagyobb történelmi csatájukba.

Pártunk és Tito elvtárs kezdetől fogva népfelszabadító harc és szocialista forradalomként vezette ezt a küzdelmet. Tito elvtárs azt is tudta, hogy ehhez a harchoz, valamint a győzelemhez a néptömegek széles frontjára van szükség.

A felszabadított területen létesített Népfelszabadító Bizottságok és Jugoszlávia Népfelszabadító Antifasiszta Tanácsa megvetették az új Jugoszlávia alapjait. A demokratikus népi föderatív közösség végleges megalakítására a Jugoszláv Népfelszabadító Antifasiszta Tanács jajcei második ülészakán került sor. Jugoszlávia népei a felszabadító háborúban a saját kezükbe vették sorsuk irányítását. Megkérdezésük nélkül senki sem kovácsolhatott többé semmiféle terveket a jövőjükre vonatkozólag.

A népfelszabadító háborúban minden nemzetünk és nemzetiségünk tulajdon nemzeti felszabadulásáért és az új Jugoszláviáért, a testvéri és egyenjogú nemzetek és nemzetiségek szabad közösségéért harcolt. A mai és az eljövendő nemzedék nem fogja elfelejteni, hogy nemzetünk és nemzetiségeink testvérisége és egysége forradalmunk és Tito elvtárs fogadalmoszerű irányelve. Tito elvtárs a régi Jugoszlávia nemzeti elnyomó politikája ellen harcolt. Szembeszállt az ország feldarabolására irányuló próbálkozásokkal. Szilárd meggyőződése volt, hogy nemzetünk és nemzetiségeink csakis a szocialista együvé tartozásra, szolidaritásra és kölcsönösségre támaszkodva óvhatják meg létüket és függetlenségüket, építhetik szabadon és zavartalanul a szocialista öngazgatási viszonyokat. Tito elvtárs nem győzte hangsúlyozni, hogy valamennyiünknek létérdeke óvni, szilárdítani egységünket, s építeni a Jugoszláv Szocialista Szövetségi Köztársaságot mint az egyenjogú nemzetek és nemzetiségek közösségét. Tudván tudta, hogy erre utal bennünket közös sorsunk, a kölcsönös történelmi közelség, az idegen hódítók ellen vívott évszázados küzdelem, s az a vágy, hogy mindenki a maga ura legyen a saját hazájában. Az osztályjelleg és a nemzeti jelleg eltéphetetlen kapcsolatát hirdető marxi elveket követte. Rendületlenül harcolt a nacionalizmus és a sovinizmus, az összeférhetetlenség, az egyik nemzet másik fölötti uralma és hegemoniája ellen. Mindenkor szembeszállt az unitarizmus és szeparatizmus összes megnyilvánulásával.

A harcban és a forradalomban született szilárd szocialista közösségünk, jövőnk tartós szavatolója. Tito mindig a legnagyobb forradalmi vívmánynak tekintette a testvériség és egység sorsdöntő jelentőségét, amelyet a szemünk fényeként kell őriznünk.

Tito elvtárs főparancsnoka és megteremtője annak a hadseregnek, amely a harcokban, nagy áldozatok árán született. Megindította a népfelszabadító háborút, anélkül, hogy fegyvereink, katonai iskoláink, hátországunk, gyáraink lettek volna. Létezett azonban a Kommunista Szö-

vertség világos irányvonala, a széles néptömegek szilárd akarata, hazaszeretete és eltökéltsége, hogy nem hódol be a megszállóknak és nem nyugszik bele a haza feldarabolásába.

Tito fegyveres erőink stratégiájának és taktikájának a megteremtője, a fegyveres erők valamennyi ütközetének és győzelmének kezdeményezője és közvetlen irányítója. A néptömegek szabadságvágyát és forradalmi törekvéseit egyesítve Tito a népfelszabadító háborúban kialakította az általános honvédelmi koncepciót és doktrínát, mely szerint minden polgár katona, és minden katona polgár. Tito közvetlen vezetésével fegyveres erőink a háborút követően a szocialista öngazgatás részévé és a Jugoszláv Szocialista Szövetségi Köztársaság szabadsága és területi sértetlensége védelmezésének szilárd támaszává váltak. Tito rakta le az általános honvédelem és a hadtudomány alapjait, és dolgozta ki fejlesztési irányelveit, amelynek alapja — „másét nem akarjuk, a magunkét nem adjuk” titói gondolat.

Az ilyen forradalmi tapasztalatból valóra vált Marxnak a felfegyverzett népről alkotott elképzelése, amely szerint a fegyveres erők harci készsége, sorainak egyöntetősége szabadságunk és függetlenségünk, a testvériség és egység megőrzésének, nemzeteink és nemzetiségeink egyenjogúságának, szocialista öngazgatásunk akadálytalan fejlődésének szavatolója.

Tito elvtárs a szocialista társadalom lényege után kutatott. Hitt a munkásosztály és a dolgozók alkotóerejében. Meggyőződése volt, hogy a szocializmusnak a dolgozó érdekét kell szolgálnia, a dolgozó művének kell lennie, a munkásosztály államában magának az osztálynak kell a döntő szerepet betöltenie, nem pedig valakinek ezen osztály nevében.

Egész harcunk a széles munkásrétegekre támaszkodott, ebből merítette erejét, ebből alakult ki a népfront mint legtömegesebb szervezete mindazoknak, akik szívükön viselik testvéri nemzeteink és nemzetiségeink el nem kötelezett öngazgatású szocialista közösségének vívmányait. Az ilyen elképzelésekből és a népfelszabadító háborúban szerzett tapasztalatokból a marxizmus gyakorlati alkalmazásával megszületett a szocialista öngazgatás. Tito elvtárs szüntelenül arra törekedett, hogy az öngazgatás alapelvei szerint szerveződött dolgozók irányítsák a társadalmi újratermelés folyamatát és a küldöttrendszer útján az egész társadalmat. Megjegyeztük Tito elvtárs jelszavát, hogy „A gyárakat a munkásoknak, a földet a parasztoknak!” Ez pedig nem holmi elvont propaganda jelszó, hanem a szocialista viszonyok átfogó programja.

Tito elvtárssal együtt három évtizedes öngazgatási gyakorlat van mögöttünk. Gyakorlatunk bebizonyította, hogy a szocialista öngazgatás serkentette az osztályuralom valamennyi formája megszüntetésének folyamatát, a munka felszabadítását és az ember személyiségének kiteljesedését; ösztönözte az alkotást és a nép kezdeményezését, lehetővé tette közösségünk gyors társadalmi-gazdasági és kulturális fejlődését, gyorsította a szocialista demokrácia kibontakozását és a társadalmi élet vala-

mennyi területén a bürokratikus-etatisztikus viszonyok leküzdését. A szocialista öngazgatás munkásosztályunk, nemzeteink és nemzetiségeink pótolhatatlan vívmánya, szocialista társadalmunk továbbépítésének alapja lett. Tito szavai vezetnek bennünket abban, hogy állhatatosan küzdjünk forradalmunk célkitűzéseiért; forradalmunknak továbbra is humánusnak kell lennie, az emberi szabadság távlatait szélesítenie és szembe szállnia mindazokkal, akik veszélyeztetik vagy elferdíteni igyekeznek folyamatait.

A szocialista öngazgatás ugyanakkor nagy felelősséget, szolidaritást és szoros együvé tartozást igényel, a kollektív munka és felelősség ápolását és fejlesztését. Ez egyike Tito elvtárs utolsó üzeneteinek.

Tito Jugoszláviájának külpolitikája szervesen beépül a korszerű világ leghaladóbb politikai állásfoglalásaiba. Tito elvtárs sohasem hátrált meg a nyomások és az erőfölényre alapozott nemzetközi erőszak előtt. Jugoszlávia mindig határozottan küzdött az imperializmus, a nemzeti elnyomás, a dominancia és a hegemonia minden válfaja ellen.

Tito erőteljesen szembeállt a világ tömbökre osztásával. Tito az el nem kötelezett politikának és mozgalomnak egyik megalapozója. A békeszerető világ az el nem kötelezett politikában véli felfedni a tömbre osztottság, a befolyási és érdekövezetekért folyó vetélkedés egyedüli ellenpólusát. Tito elvtárs mindig szem előtt tartotta, hogy az elnemkötelezettség útján, békés feltételek közepette teremthető meg a népek és országok nemzeti függetlenségének és önállóságának, valamint a nemzetközi társadalmi haladásnak is a biztos alapja.

Tito elvtárs alapozta meg a szocialista Jugoszlávia nemzetközi tekintélyét. Fáradhatatlan építője volt a népek és az államok közötti egyenrangú politikai és gazdasági viszonyoknak. Az ő érdeme, hogy Jugoszlávia baráti kapcsolatokat és fejlett együttműködést épített ki valamennyi földrész népeivel és államaival. Kiemelkedő államfők tisztelték meg Títót a „világpolgár” elnevezéssel, az el nem kötelezett országok állam- és kormányfői pedig a havannai csúcsertekezleten külön határozatban és egyhangúlag fejezték ki nagy hálájukat Tito elvtársnak az el nem kötelezett politika és mozgalom érvényesítése és fejlesztése érdekében kifejtett két évtizedes fáradhatatlan munkájáért. A békeszerető nemzetközi közvélemény is szüntelenül elismerését fejezte ki Tito elvtársnak az elnemkötelezettség fejlesztésében és e politika eredeti elveinek megőrzésében tanúsított határozottságáért és következetességéért.

Tito jelképévé vált korunknak, a nemzeti és az emberi felszabadulás korának, amikor mind fokozottabban jelennek meg a világszíntéren az újonnan felszabadult és független országok és népek.

Tito kitartóan támogatta mindazokat a népeket és felszabadító mozgalmakat, amelyek nemzeti felszabadulásukért küzdöttek. Tito kezdeményezéséhez híven mindig következetesen segítettük és segíteni, támogatni fogjuk a világ minden részének népfelszabadító és más haladó mozgalmát.

Jugoszlávia továbbra is határozottan követi ezt a titói utat.

Tito elvtárs minden népnek és forradalmi mozgalomnak oltalmazta azt a jogát, hogy sajátos és független utat válasszon a szocializmus építésére. Következétesen harcolt, hogy minden párt politikáját, a saját nemzeti feltételeivel összhangban fogalmazza meg, s eközben arra is utalt, hogy az internacionalista szolidaritás csakis minden pártnak a teljes egyenrangúságára, függetlenségére, valamint a saját munkásosztálya és népe előtti önálló felelősségére épülhet.

Tito tántoríthatatlanul küzdött, hogy a kommunista és munkáspártok és mozgalmak közötti viszonyokat az egyenrangúság, a be nem avatkozás, minden párt önállósága, a saját népe és munkásosztálya előtti felelőssége alapján kell kialakítani. A szocializmus csak akkor válhat világfolyamattá, ha felszabadulnak a haladás összes erői, és ha objektív törvényszerűségnek fogadják el a szocializmusért folytatott küzdelem különböző útjait. Ezzel járult hozzá Tito a nemzetközi viszonyok fejlesztéséhez, a munkás- és haladó mozgalmak erősítéséhez.

Jugoszlávia nemzetei és nemzetiségei, munkások, dolgozók és polgárok, fegyveres erőink tagjai, fiatalok!

Mindaz, amit Jugoszlávia elért, amire büszkék vagyunk, amit fejlesztünk, s amit eltökélt szándékunk minden erőnkkel megvédeni, Tito érdeme, az ő életműve: az egyenjogú nemzetek és nemzetiségek szocialista szövetségi közösségének, a testvériségnek és egységnek a megalapozója; a szocialista öngazgatásnak, az elnemi kötelezettségnek, függetlenségünknek, hazánk előrehaladásának, hadseregünknek, általános honvédelmünknek és társadalmi önvédelmünknek a megteremtője. Tito forradalmi és alkotó géniusza mindenre kiterjedt.

Bátor volt, kitartó, igazságos és emberséges. Mindannyian büszkék vagyunk Tito történelmi nagyságára. Tito nemcsak a felszabadító harc hőse és a szocialista társadalom építője, sokkal több ennél — jelkép, ihlető erő, lelkesítő és bátorító példa, kiapadhatatlan forrása a forradalmi lelkesedésnek.

Jugoszlávia kommunistái!

Történelmi kötelességet vállaltunk nemcsak Tito, de a saját és az ő műve, nemzeteink és nemzetiségeink, munkásosztályunk, dolgozóink és polgáraink, és a haladó emberiség előtt.

Csakis egységünkkel, a kollektív munka és felelősség fokozásával és a Kommunista Szövetség teljes mozgósításával tölthetjük ki azt a hatalmas űrt, amely Tito elvtárs halálával keletkezett sorainkban!

Jugoszlávia polgárai!

Josip Broz Tito, a munkásharcos, a forradalom katonája, népünk fia, a világ polgára forradalmi és emberi teljességgel hordozta szívében a munkásosztályt, a népet és az embert.

Hazánkban az áhítat csendjének e pillanatában azoknak a szívdobogása hallatszik, akiket ő szeretett, s akik őt szeretik, akiket az ő egyetemes emberi nemessége hat át.

Megtiszteltetés ahhoz a forradalomhoz tartozni, abban a korban élni, amelyben Tito elvtárs munkálkodott, ahhoz a közösséghez tartozni, amelyet vele együtt alkottunk a harc mezején és építettünk a békében. Megtisztelés abban az országban élni, amelyet ő oly ragyogóan képviselt. Tiszteletünkre és büszkeségünkre szolgál, hogy Tito a történelmünk alkotórésze.

Megtisztelő volt Titóval együtt küzdeni és élni.

A mai és az elkövetkező nemzedékek nagy hálával tartoznak Tito elvtársnak és folytatják halhatatlan munkásságát.

A Jugoszláv Kommunista Szövetség
Központi Bizottsága

A Jugoszláv Szocialista Szövetségi
Köztársaság Elnöksége